

**EUROPOS VADOVŲ TARYBOS BENDROJI STRATEGIJA****1999 m. gruodžio 11 d.****dėl Ukrainos**

(1999/877/BUSP)

EUROPOS VADOVŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 13 straipsnio 2 dalį,

kadangi Europos Bendrijų, jų valstybių narių ir Ukrainos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas (PBS) įsigaliojo 1998 m. kovo 1 d.,

PRIĖMĖ ŠIĄ BENDRAJĄ STRATEGIJĄ:

## I DALIS

**EUROPOS SAJUNGOS PARTNERYSTĖS SU UKRAINA VIZIJA**

1. Europos Sąjungos (ES) ir Ukrainos strateginė partnerystė, paremta bendromis vertybėmis ir bendrais interesais, yra lemiamas veiksnys, stiprinant taiką ir stabilumą Europoje ir siekiant jos klestėjimo. Ukrainos laisvė, nepriklausomybė ir stabilumas laikomi vienais didžiausių pasiekimų naujojoje Europoje be senų skiriamųjų ribų. Ukrainos geografinė padėtis palei Šiaurės – Pietų ir Vakarų – Rytų ašis, jos dydis, gyventojų išteklių suteikia Ukrainai unikalią padėtį Europoje ir daro ją lemiamą regiono veikėja.

2. Šiuo metu Ukrainos santykiai su kaimyninėmis valstybėmis yra puikūs, ji ėmėsi svarbių žingsnių, kuriant tautą ir konsoliduojant demokratiją. Tai, kad nuo nepriklausomybės atgavimo Ukraina buvo regioninio stabilumo veiksnys, nežiūrint vidaus sunkumų ir skirtumų, yra pagirtinas pasiekimas. ES sveikina Ukrainos aktyvų indėlį į regiono stabilumą ir siekia sustiprinti Ukrainos vaidmenį regioniniame bendradarbiavime. ES taip pat sveikina Ukrainos dalyvavimą siekiant branduolinio nusiginklavimo, bei bendradarbiavimą siekiant taikos ir saugumo Europoje ir pasaulyje, pirmiausia per Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizaciją (ESBO) ir Jungtinių Tautų Organizaciją.

3. ES ir Ukrainos strateginė partnerystė buvo nuolat stiprinama nuo Ukrainos nepriklausomybės paskelbimo. Šiame kontekste itin reikšmingas yra Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas. Ukraina buvo pirmoji iš naujai nepriklausomų valstybių, pasirašiusi tokį susitarimą, tuo pabrėžiant ES ir Ukrainos norą sustiprinti bendradarbiavimą. ES, teikdama makroekonominę paramą, įgyvendindama Tacis programą bei dvišales programas, rimtai remia Ukrainą pereinamuoju laikotarpiu ir vykdamas reformas.

4. Išsiplėtus Europos Sąjungai, kai kurios naujosios ES valstybės narės turės išorinę sieną su Ukraina. Europos Sąjungos plėtra toliau stiprins ekonomikos augimą ir politinį stabilumą regione, tuo pačiu didindama bendradarbiavimo su Ukraina galimybes.

5. Europos Sąjunga santykiuose su Ukraina siekia tokių strateginių tikslų:

- prisidėti prie stabilios, atviros ir pliuralistinės demokratijos, besiremiančios teisinės valstybės principais ir sudarančios stabiliai veikiančios rinkos ekonomikos Ukrainoje pagrindą, prisidėsiančios prie visų Ukrainos žmonių gerovės,
- bendradarbiauti su Ukraina, išlaikant stabilumą ir saugumą Europoje ir pasaulyje ir ieškant veiksmingų priemonių sprendžiant Europai kylančias bendras problemas,

— gilinti ekonominį, politinį ir kultūrinį bendradarbiavimą su Ukraina bei bendradarbiavimą teisingumo ir vidaus reikalų srityse.

6. ES pripažįsta Ukrainos europinius siekius ir sveikina jos proeuropietinį pasirinkimą. ES yra rimtai įsipareigojusi dirbti su Ukraina nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygiais, siekdama paremti sėkmingą Ukrainos politinę ir ekonominę pertvarką, kuri palengvins tolesnį Ukrainos suartėjimą su ES. ES ir jos valstybės narės siūlo keistis patirtimi su Ukraina kuriant šiuolaikines politines, ekonomines, socialines ir administracines struktūras, visiškai pripažindamos, kad tik Ukraina yra atsakinga už šios valstybės ateitį.

7. Todėl, siekdama sustiprinti ES ir Ukrainos strateginę partnerystę, Europos Vadovų Taryba priima šią Bendrąją strategiją. Europos Vadovų Taryba supranta, kad klestinti, stabili ir saugi Ukraina geriausiai atitinka ES interesus. ES ir Ukrainos santykių teisinis pagrindas yra Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas (PBS). Visiškas šio susitarimo įgyvendinimas yra Ukrainos sėkmingo integravimosi į Europos ekonomiką prielaida; jis taip pat padės Ukrainai įtvirtinti savo Europinį identitetą.

8. ES ir jos valstybės narės plėtos visų savo politikos Ukrainos atžvilgiu aspektų koordinavimą, darną ir papildomumą. Sąjunga, Bendrija ir jos valstybės narės taip pat dirbs kartu su regioninėmis ir tarptautinėmis organizacijomis ir šiose organizacijose bei su taip pat manančiais partneriais, siekdamas PBS ir šioje Bendrojoje strategijoje numatytų tikslų. Bendrijos ir jos valstybių narių pozicija visais svarbiais klausimais atitiks šią Bendrąją strategiją. Europos Vadovų Taryba kviečia Ukrainą dirbti su ES, remiantis šia Bendrąja strategija, abiejų labai.

## II DALIS

### PAGRINDINIAI TIKSLAI

Europos Vadovų Taryba nustatė šiuos pagrindinius tikslus:

- I. Parama demokratijos ir ekonomikos pereinamojo laikotarpio procesui Ukrainoje
- II. Stabilumo ir saugumo Europos kontinente užtikrinimas bei šiam kontinentui kylančių bendrų problemų sprendimas
- III. Glaudesnio ES ir Ukrainos bendradarbiavimo, plečiantis ES, rėmimas

#### I. Parama demokratijos ir ekonomikos pereinamojo laikotarpio procesui Ukrainoje

ES ir Ukrainos interesai, spartinant demokratijos ir ekonomikos pereinamojo laikotarpio procesą Ukrainoje, yra bendri. Sėkmingas pertvarkos procesas Ukrainoje prisidės ne tik prie Ukrainos, bet ir prie viso regiono suklestėjimo. Kad šis pertvarkos procesas būtų sėkmingas, vykdomos reformos turi konsoliduoti demokratiją bei įtvirtinti teisinę valstybę, turi vykti ekonominė ir socialinė reforma, siekiant sukurti veikiančią rinkos ekonomiką.

ES siūlo stiprinti bendradarbiavimą su Ukraina šiose prioritetinėse srityse:

- I i) *Demokratijos, teisinės valstybės ir viešųjų institucijų konsolidavimas Ukrainoje*

9. ES sveikina Ukrainos pasiekimus dedant demokratinės sistemos pagrindus, visų pirma kuriant daugiapartinę sistemą ir

patvirtinant parlamento struktūrą. ES pripažįsta Ukrainos pasiekimus išlaikant savo vienybę, nežiūrint valstybės įvairialypės sudėties.

10. ES remia visas Ukrainos pastangas siekiant įtvirtinti demokratiją ir gerą valdymą, žmogaus teises ir teisinę valstybę. Sąjunga mano, kad teisinė valstybė yra prielaida sukurti veikiančią rinkos ekonomiką, kuri atveria galimybes visiems Ukrainos piliečiams ir prisideda prie jų gerovės. ES remia Ukrainos pastangas reformuoti teisinę sistemą PBS rėmuose. Gerai veikianči nepriklausoma teismų sistema, profesionali policija, viešojo administravimo sektoriaus, kuriame dirba gerai parengti ir pagal gabumus atrinkti darbuotojai, plėtra nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygiais yra veiksmingo Vyriausybės sprendimų įgyvendinimo pagrindiniai elementai. ES remia Ukrainos pastangas plėtoti viešųjų institucijų veiksmingumą, skaidrumą ir demokratiškumą, taip pat ir laisvą žiniasklaidą. Visa tai yra ekonominės ir socialinės plėtros prielaidos, prisidedančios prie šiuolaikinės pilietinės visuomenės kūrimo.

11. ES suteikia didelę reikšmę pilietinės visuomenės ir konkurencingos, investuotojams palankios verslo aplinkos kūrimui ir skatina glaudesnius Sąjungos ir Ukrainos gyventojų ir nevyriausybinių organizacijų ryšius. ES sveikina Ukrainos Tarpusavio susitarimo memorandumo sudarymą su ESBO ir tvirtai rekomenduoja glaudžiai bendradarbiauti su ESBO projektų koordinatoriumi Ukrainoje. ES remia Ukrainos pastangas, ginant ir įtvirtinant mažumų teises, ir kviečia Ukrainą tęsti šį gerą darbą taip pat ir kartu pasitelkiant į pagalbą Vyriausiąjį tautinių mažumų komisarą.

12. Ypač didelę reikšmę ES teikia glaudžiam bendradarbiavimui su Ukraina per Europos Tarybą ir ESBO. Šiuo atžvilgiu ES skatina Ukrainą vykdyti savo įsipareigojimus ir suderinti įstatymus su Europos Tarybos normomis ir standartais, ir visų pirma tuos įsipareigojimus, kuriuos Ukraina prisiėmė stodama į Europos Tarybą 1995 m. ES atsižvelgia į ESBO/Demokratiškas institucijų ir žmogaus teisių biuro (DŽTBB) rinkimų stebėjimo misijos pastabas dėl 1999 m. prezidento rinkimų Ukrainoje vykdymo, kai išaiškėjo, kad vykstant rinkimams nebuvo laikomasi dalies ESBO įsipareigojimų, ir kviečia Ukrainą atsižvelgti į ataskaitoje pateiktas ESBO rinkimų stebėjimo misijos rekomendacijas, rengiantis būsimiems rinkimams.

I ii) *Parama ekonomikos pereinamojo laikotarpio procesui Ukrainoje*

13. ES pasirengusi paremti Ukrainos pastangas kuriant ekonominę veiklą skatinančią aplinką ir remti Ukrainą, vykdamas ekonomines ir socialines reformas.

14. ES skatina Ukrainą kurti makroekonominę politiką, siekiančią kainų stabilumo, viešųjų finansų tvirtumo ir tvarios einamosios sąskaitos padėties. Siekiant tolesnio kainų stabilumo svarbu, kad centriniam bankui būtų leista veikti nepriklausomai nuo politinės įtakos. Reikia sustiprinti esamas finansinio sektoriaus protingos priežiūros taisykles. Turi būti pagerintas mokesčių surinkimas ir vengiama *ad hoc* mokesčių amnestijų ir atleidimų nuo mokesčių konkrečiuose ekonomikos sektoriuose.

15. ES skatina Ukrainą suintensyvuoti pastangas, kuriant veikiančią rinkos ekonomiką, ir vykdyti gilesnes struktūrines, ekonomines ir administracines reformas, įgyvendinant visapusišką reformų programą, dėl kurios susitarta su Tarptautiniu valiutos fondu. Šios reformos turi apimti aiškių nuosavybės teisių nustatymą ir įtvirtinimą, tolesnę privatizaciją, tolesnį kainų liberalizavimą, komunalinių mokesčių už energiją, vandenį ir nuomą pakėlimą iki viso kaštų padengimo lygio, verslo restruktūrizavimą, smulkių ir vidutinių įmonių augimo skatinimą. Visos šios reformos turi būti paspartintos. Kalbant apie sektorių reformą, didžiausias dėmesys turėtų būti skirtas žemės ūkiui, energetikos ir transporto sektoriams.

16. Žemės reformos procesas turėtų, *inter alia*, palengvinti ilgalaikę žemės nuomą kaip užstatą už paskolas, tuo pritraukiant daugiau investicijų į žemės ūkį.

17. Vidaus ir užsienio investicijų pritraukimas ir apsauga taip pat vaidina svarbų vaidmenį Ukrainos plėtroje. Šia prasme ES pastebi, kad įtarimai korupcija ir prastu valdymu kenkia Ukrainos ekonominei reputacijai. Sąjunga remia Ukrainą, kuriant ir priimant ekonominę politiką, siekiančią padidinti vidaus ir užsienio investicijas ir atitikti tarptautinių kreditorių reikalavimus.

18. Atsižvelgiant į didelius Ukrainos skolos aptarnavimo įsipareigojimus, Ukrainos ekonominiams atgimimui reikalingas nuolatinis privačių kreditorių dalyvavimas. Turi būti rasti bendri Ukrainos skolų aptarnavimo problemų sprendimai.

19. ES gerai supranta tai, kad Ukrainos ekonominės reformos kartais vykdomos labai sudėtingoje išorinėje aplinkoje. Prireikus ES makroekonominė parama būtų teikiama remiantis nustatytais kriterijais ir procedūromis, prisidedant prie makroekonominio stabilizavimo ir visapusiškos struktūrinės reformos, ir remiantis Tarptautinio valiutos fondo ir Pasaulio banko programomis. ES ir toliau bus pasirengusi tokiomis aplinkybėmis paremti ekonomines reformas Ukrainoje. ES makroekonominė parama padeda Ukrainai atverti ekonomiką, pagerinti ekonomikos prisitaikymą, stiprinti konkurenciją ir toliau integruoti Ukrainos ekonomiką į Europos ir globalią ekonomiką.

20. ES remia Ukrainą skatindama progresyvių įstatyminės bazės derinimą su ES, ypač tokiose srityse kaip konkurencinė politika, standartai ir sertifikavimas, intelektualinės nuosavybės teisės, duomenų apsauga, muitinės procedūros ir aplinkosauga.

21. Įgyvendinant programą veikiančiai rinkos ekonomikai sukurti, turi būti sukurta tinkamai orientuota socialinės apsaugos sistema, kad būtų atsižvelgta į socialinius perėjimo prie rinkos ekonomikos aspektus.

II. **Stabilumo ir saugumo Europos kontinente užtikrinimas bei šiam kontinentui kylančių bendrų problemų sprendimas**

ES ir Ukraina turi bendrą interesą – išlaikyti stabilumą ir saugumą laisvoje ir demokratinėje Europoje. Ukrainos, geopolitiškai esančios palei šiaurės pietų ir rytų vakarų ašis, padėtis Europoje yra unikali. ES pripažįsta Ukrainos regioninę svarbą. ES siūlo stiprinti bendradarbiavimą su Ukraina, skiriant ypatingą dėmesį branduolinei saugai ir politinio dialogo stiprinimui, kaip numatyta PBS, siekiant padaryti šį susitarimą nuoseklesnį ir veiksmingą.

ES nori pagilinti bendradarbiavimą su Ukraina, kad būtų efektyviai ieškoma sprendimų kontinentui iškylančioms problemoms šiose srityse:

II i) *Bendradarbiavimas stiprinant stabilumą ir saugumą Europoje*

22. ES remia Ukrainos pastangas skatinti bendradarbiavimą ir stabilumą regione, taip pat ir per Juodosios jūros ekonominio bendradarbiavimo organizaciją, Baltijos jūros valstybių ir Gruzijos, Ukrainos, Uzbekistano, Azerbaidžano ir Moldovos tarybą. ES sveikina Ukrainos santykių su visomis kaimyninėmis valstybėmis gerėjimą ir mano, kad Ukraina suinteresuota išlaikyti šiuos santykius stiprius ir stabilus. ES taip pat pažymi Ukrainos, kaip Pietryčių Europos stabilumo pakto stebėtojos, indėlį į Europos stabilumą.

23. ES ir Ukraina turi bendrą interesą, išlaikant stabilumą ir saugumą laisvoje ir demokratinėje Europoje. Sustiprinti konsultacijų mechanizmai ES ir Ukrainos konsultacijoms pagal PBS, per Europos Tarybą ir Jungtines Tautas bei glaudus ESBO ir Ukrainos bendradarbiavimas reikalingi, kad būtų galima kartu ir veiksmingai spręsti Europos ir visuotiniam saugumui iškilančias problemas.

24. ES sveikina Ukrainą, išrinktą į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą (2000–2002). Šis faktas sustiprina ES poreikį toliau gilinti ir plėsti politinį dialogą su Ukraina oficialiu ir ministerijų lygiu, dvišaliu pagrindu ir per ES mechanizmus. Europos saugumo chartijos priėmimas sustiprins ESBO valstybių narių bendradarbiavimą.

25. ES skatina ir remia pastarųjų metų Vakarų Europos Sąjungos ir Ukrainos dialogą bendrais ir specifiniais klausimais, susijusiais su krizių valdymu ir saugumo stiprinimu, ir yra suinteresuota praktinio bendradarbiavimo šioje srityje vystymu, visų pirma įgyvendinant neseniai parengtą Vakarų Europos Sąjungos ir Ukrainos veiksmų planą.

26. ES taip pat suinteresuota stiprinti bendradarbiavimą su Ukraina eksporto kontrolės bei masinio naikinimo ginklų ir jų gabenimo priemonių neplatavimo srityse, ir ragina Ukrainą įvykdyti savo įsipareigojimus pagal Cheminių ginklų konvenciją.

27. Be to, ES skatina Ukrainą siekti Konvencijos dėl priešpėstinių minų naudojimo, kaupimo, gamybos ir perdavimo uždraudimo ir dėl jų sunaikinimo tikslų. ES taip pat skatina Ukrainą parengti strategiją kovai su destabilizuojančiu šaulių ir lengvųjų ginklų kaupimu ir plitimu.

## II ii) *Bendradarbiavimas aplinkos apsaugos, energetikos ir branduolinės saugos srityje*

28. ES sieks sustiprinti Europos stabilumą ir dirbti su Ukraina energetikos ir branduolinės saugos srityje, paremdama visapusišką energetikos sektoriaus reformą, *inter alia*, tęsdama bendradarbiavimą su Ukraina, diegiant energetikos sektoriaus Finansinio atgaivinimo planą, apimančią kainų liberalizavimą, geresnį grynųjų pinigų surinkimą ir paskirstymo įmonių privatizavimą. Šioje srityje ES skatins veiksmingą ir tausojančią aplinką energijos naudojimą Ukrainoje bei naujų energetikos institutų ir institucijų stiprinimą ir sieks stiprinti jų galias, formuojant veiklos strategiją minėtose srityse.

29. Branduolinė sauga ir Černobylio atominės elektrinės uždarymas yra ES ir Ukrainos santykių prioritetas. ES skatina nepriklausomos atominės energetikos reguliavimo institucijos kūrimą Ukrainoje ir ragina Ukrainą laikytis įsipareigojimo įgyvendinti G7 ir Ukrainos 1995 m. Susitarimo memorandumą dėl Černobylio uždarymo. Savo ruožtu ES remia Ukrainą, finansuodama pakaitinės energijos generavimo pajėgumus Ukrainoje.

30. ES taip pat suinteresuota stiprinti bendradarbiavimą su Ukraina apsaugos nuo radiacijos, atliekų tvarkymo, branduolinių įrenginių nukenuksminimo ir išmontavimo bei sintezės technologijų studijų srityse. Neseniai pasirašyti Euratomo ir Ukrainos bendradarbiavimo susitarimai branduolinio saugumo ir termobranduolinės sintezės srityse palengvins šį bendradarbiavimą.

31. Be to, ES skatina Ukrainą imtis ryžtingų priemonių aplinkos apsaugos srityje. Visuomenės sveikatos apsauga, rūpinantis geriamo vandens, oro ir dirvožemio švara bei tvariu ir atsakingu gamtos išteklių naudojimu, bei vandens ir oro tarptautinės taršos ribojimas yra šios srities prioritetai.

## III. **Glaudesnio ES ir Ukrainos bendradarbiavimo, plečiantis ES, rėmimas**

Dėl šiuo metu vykstančio ES plėtros proceso kai kurios būsimos ES valstybės narės turės išorinę sieną su Ukraina. ES siekia, kad šis procesas būtų abipusiai naudingas ir ES, ir Ukrainai. Šioje srityje ES pasirengusi glaudžiai bendradarbiauti su Ukraina, ypatingą dėmesį skiriant teisingumo ir vidaus reikalų sritims. ES taip pat skatina Ukrainos dalyvavimą regioninėse, Europos ir pasaulinėse struktūrose.

ES galėtų sustiprinti bendradarbiavimą su Ukraina šiose srityse:

### III i) *Parama Ukrainai integruojantis į Europos ir pasaulio ekonomiką*

32. Sąjunga remia Ukrainą ir ragina ją suintensyvinti pastangas, siekiant atitikti narystės Pasaulio Prekybos Organizacijoje kriterijus. Sąjunga skatina Ukrainą pasinaudoti visomis PBS galimybėmis, siekiant palengvinti abipusę prekybą ir investicijas. Sąjunga taip pat išsiaiškina aplinkybes, kuriomis, papildomai prie stojimo į Pasaulio prekybos organizaciją (PPO), ateityje būtų galima įsteigti ES ir Ukrainos laisvosios prekybos zoną, kaip numatyta PBS.

33. Siekiant pagerinti investicinį klimatą Ukrainoje, ES skatina Ukrainą derėtis ir ratifikuoti tolesnius dvišalius investicijų apsaugos susitarimus su ES valstybėmis narėmis, siekiančius paskatinti tiesiogines užsienio investicijas. ES taip pat skatina Ukrainos vietines, regionines ir nacionalines institucijas pasinaudoti naujojo įstatymo dėl viešųjų koncesijų galimybėmis pritraukti investicijoms į viešąsias infrastruktūras ir paslaugas.

### III ii) Bendradarbiavimas teisingumo ir vidaus reikalų srityse

34. ES ir Ukraina turi bendrą interesą, plėtojant bendradarbiavimą, kovoti su nelegalia imigracija ir prekyba žmonėmis. ES ir Ukrainos interesai taip pat sutampa plečiant bendradarbiavimą sienų apsaugos srityje ir kovojant prieš organizuotą nusikalstamumą, taip pat ir pinigų plovimą bei ginklų ir narkotikų kontrabandą.

35. Vykstant dabartiniam ES plėtros procesui, ES sieks intensyvuoti dialogą su Ukraina, derinant Ukrainos vizų politiką prie ES,

įvedant vizų reikalavimus pagal ES nuostatas ir pakankamai nuo padirbimo apsaugotus kelionės dokumentus.

### III iii) Regioninis ir pasienio bendradarbiavimas su kaimyninėmis šalimis

36. ES skatina regioninio ir pasienio iniciatyvas ir bendradarbiavimą, kuriame dalyvautų Ukraina ir jos kaimynės. Šia prasme ES skirs didelį dėmesį sienų valdymo klausimams.

37. Vystant infrastruktūros tinklus, visų pirma transporto, telekomunikacijų, elektros energijos ir energetikos vamzdinių srityse, ES per Tacis programą skiria ypatingą dėmesį regioninėms iniciatyvoms, tokioms kaip *Inogate* (Tarpvalstybinis naftos ir dujų transportavimas į Europą) ir *Traceca* (Transporto koridorius – Europa, Kaukazas, Centrinė Azija), siekdama pagerinti ekonominį bendradarbiavimą regione. ES ištirs darbo apimtį, sujungiant Ukrainos transporto sistemas (keliais ir geležinkeliais) su trans-Europiniais tinklais bei ieškos abi puses tenkinančių būdų transporto problemoms spręsti. Šioje srityje bus skiriamas ypatingas dėmesys sustiprinti koordinavimą su kitais donoriais bei su tarptautinėmis finansų institucijomis ir paskatinti privataus sektoriaus dalyvavimą, nes tai lems šių projektų sėkmę.

## INSTRUMENTAI IR PRIEMONĖS

### Bendrosios nuostatos

38. Ši Bendroji strategija įgyvendinama remiantis Sutarčių taikomosios procedūromis. Taryba ir Komisija, remdamosi Europos Sąjungos sutarties 3 ir 13 straipsniais, užtikrina Sąjungos veiksmų vieningumą, nuoseklumą ir efektyvumą, įgyvendinant šią Bendrąją strategiją.

39. ES prisidės prie minėtųjų šios Bendrosios strategijos tikslų, tinkamai panaudodama visus reikiamus Sąjungos, Bendrijos ir valstybių narių instrumentus ir priemones.

40. Pagal Europos Sąjungos sutarties 18 ir 26 straipsnį, Tarybos Generalinis Sekretorius, Vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai (BUSP), laikydamiesi savo įsipareigojimų pagal Sutartį, padeda Tarybai ir pirmininkaujant čiai valstybei narei įgyvendinti šią Bendrąją strategiją, siekiant BUSP numatytų tikslų ir iniciatyvų. Komisija dalyvauja šiame procese, remdamasi Europos Sąjungos sutarties 18 ir 27 straipsniais.

### Taryba, Komisija ir valstybės narės

41. Taryba, Komisija ir valstybės narės:

— pagal savo įgaliojimus ir kompetencijas peržiūri esamus veiksmus, programas, instrumentus ir politiką, kad užtikrintų jų atitikimą šiai Bendrajai strategijai, remiantis II dalies pagrindiniais tikslais ir deramai atsižvelgiant į konkrečias III dalies iniciatyvas,

— visiškai ir tinkamai naudojasi esamais instrumentais ir priemonėmis, visų pirma PBS, bei visomis atitinkamomis ES ir valstybių narių programomis, ir tuo tikslu parengia ir veda Sąjungos, Bendrijos ir valstybių narių išteklių, kurias naudojantis bus įgyvendinama ši Bendroji strategija, aprašą.

### Koordinavimas

42. Valstybės narės deda papildomas pastangas, koordinuodamos savo veiksmus Ukrainos atžvilgiu, taip pat ir per regionines ir tarptautines organizacijas, tokias kaip Europos Taryba, JT, ESBO, DECD, ir tarptautines finansines institucijas (TFL), bei su Bendrija, kai tai įeina į Bendrijos kompetenciją.

43. Koordinavimas tarp valstybių narių ir Komisijos taip pat stiprinamas ir rengiant išsamias nuolatinės konsultacijas, taip pat ir per jų atitinkamus atstovus Ukrainoje.

44. Taryba, Komisija ir valstybės narės dirba siekdamas efektyvesnio bendradarbiavimo su regioninėmis ir tarptautinėmis organizacijomis ir sieks šios Strategijos tikslų su kitomis tokią pačią poziciją turinčiomis valstybėmis.

45. Europos Sąjunga pakvies Europos Vadovų Tarybos susitikime 1997 m. gruodžio mėn. Liuksemburge pradėto ES plėtros proceso šalis kandidatės prisijungti prie šios Bendrosios strategijos.

## Igyvendinimas ir peržiūra

### 46. Taryba:

- užtikrina, kad kiekviena pirmininkausianti valstybė narė parengtų Tarybai, atsižvelgiant į jos bendrą programą, šios Bendrosios strategijos įgyvendinimo darbo planą, paremtą pagrindiniais II dalies tikslais ir deramai atsižvelgiantį į konkrečias iniciatyvas, nurodytas III dalyje,
- persvarsto ir įvertina ES veiksmus pagal šią Strategiją ir ne rečiau kaip kartą per metus atsiskaito Europos Vadovų Tarybai apie pažangą, padarytą siekiant šioje Strategijoje numatytų tikslų,
- persvarsto situaciją Ukrainoje ir Ukrainos bendradarbiavimą, įgyvendinant šią Strategiją, taip pat ir Misijų vadovams darant periodines ataskaitas, ir pateikia įvertinimą savo ataskaitoje Europos Vadovų Tarybai,
- prireikus Europos Vadovų Tarybai pateikia rekomendacijas dėl šios Strategijos II ir III dalies dalinių pakeitimų.

47. Komisija prisideda prie pirmiau išdėstytų klausimų kiek leidžia jos įgaliojimai.

## Bendradarbiavimas su Ukraina

48. ES ir jos valstybės narės glaudžiai dirbs kartu su Ukraina, įgyvendindamos šią Bendrąją strategiją, visų pirma per PBS ir jos institucijas.

## Konkrečios iniciatyvos

49. ES imsis konkrečių iniciatyvų, išdėstytų šios Bendrosios strategijos III dalyje, kurios remiasi II dalyje nustatytais pagrindiniais tikslais. Prireikus šios iniciatyvos bus pritaikomos, jos neatmeta naujų iniciatyvų galimybės šios Bendrosios strategijos įgyvendinimo metu. Taryba, Komisija ir valstybės narės pagal savo atitinkamus įgaliojimus ir kompetenciją remia šias konkrečias iniciatyvas ir siekia jas įgyvendinti.

## III DALIS

### KONKREČIOS INICIATYVOS

Imamasi šių konkrečių iniciatyvų, neatmetant naujų galimų iniciatyvų:

#### Demokratijos, teisinės valstybės ir viešųjų institucijų konsolidavimas Ukrainoje

50. ES deda pastangas plėtoti demokratiją, gerą valdymą, žmogaus teises ir teisinę valstybę Ukrainoje:

- remdama Ukrainos pastangas laikytis demokratiškos ir žmogaus teisių gynimo išipareigojimų, remiantis Dublino išvadomis, visų pirma dėl mirties bausmės panaikinimo, gero valdymo skatinimo bei veiksmingos ir skaidrios teisinės sistemos ir demokratiškos vietos savivaldos, *inter alia*, bendradarbiaujant su Europos Taryba ir ESBO,
- užmegzdama nuolatinę ES valstybių narių ir Ukrainos ombudsmeno institucijų dialogą, siekdama sustiprinti šios institucijos vaidmenį Ukrainoje,
- skatindama Ukrainą pasirašyti, ratifikuoti ir įgyvendinti atitinkamus tarptautinius instrumentus žmogaus teisių srityje, ypač Jungtinių Tautų pilietinių ir politinių teisių pakto antrą neprišalimą protokolą, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos šesťą papildomą protokolą bei Jungtinių Tautų konvenciją dėl pabėgėlių statuso,
- didindama žurnalistų ir atitinkamų institucijų bendradarbiavimą, prisidedantį prie laisvos spaudos plėtos. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, ištirs galimybes

padėti per Ukrainos televiziją transliuoti tokia programą, kaip *Euronews*. Darbas prasidės iki 2000 m. birželio mėn.

#### Parama ekonomikos pereinamojo laikotarpio procesui Ukrainoje

51. ES padės Ukrainai spartinti ekonomikos reformų procesą, stiprindama ekonominės politikos konsultacijas, taip pat ir vystydama atitinkamą aukšto lygio dialogą per PBS, kad būtų skatinama šiuolaikinės liberalios rinkos ekonomikos plėtra.

52. ES pasirengusi teikti techninę pagalbą, remdama Ukrainos ekonominių ir socialinių reformų procesą, jei Ukraina imsis žingsnių sudaryti reformoms reikalingas sąlygas. ES išnagrinės galimybę suteikti Ukrainai techninę paramą, siekdama:

- paremti skaidrios ir stabilios teisinės, reguliuojančios ir institucinės sąrangos plėtrą Ukrainoje, siekiant skatinti ekonominį aktyvumą bei vidaus ir užsienio investicijas. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir kitomis kompetentingomis institucijomis, iki 2000 m. gruodžio mėn. parengs ataskaitą apie šią iniciatyvą,
- paremti laipsnišką Ukrainos įstatymų suderinimą su ES įstatymais ir jų įgyvendinimą, visų pirma konkurencijos politikos, finansinių paslaugų, standartų ir sertifikavimo, finansinės politikos bei užimtumo ir intelektinės nuosavybės teisių srityse. Komisija kviečiama pateikti atitinkamus pasiūlymus šiuo klausimu iki 2000 m. birželio mėn.,

— paremti sveikatos sistemos plėtrą, visų pirma visuomenės informavimą ir švietimą, mažinant užkrečiamų ligų plitimą. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir kitomis kompetentingomis institucijomis, iki 2001 m. birželio mėn. parengs ataskaitą apie šią iniciatyvą.

### 53. Valstybės narės apsvartys paramos Ukrainai priemones:

- remti tinkamai orientuotos socialinės apsaugos sistemos, visų pirma socialinės paramos ir pensijų sistemų, plėtrą,
- remti socialinį dialogą ir Tarptautinės darbo organizacijos darbo standartų, visų pirma septynių pagrindinių, laikymąsi ir įdiegimą. Ratifikuojant ir įgyvendinant įstatymus užimtumo srityje, ypatingas dėmesys skiriamas lyčių lygybei.

### **Bendradarbiavimas stiprinant stabilumą ir saugumą Europoje**

54. ES apsvartys būdus, kaip suteikti bendradarbiavimui su Ukraina daugiau tęstinumo, lankstumo ir reikšmingumo, siekiant stabilumo ir saugumo Europoje, bei kaip, naudojantis esamu politiniu dialogu, kuris vyksta per PBS, padaryti jį veiksmingesnį ir efektyvesnį:

- išsiaiškinant galimybes įsteigti nuolatinis Trejeto susitikimus ekspertų lygiu dialogui su Ukraina per BUSP darbo grupes dėl nusiginklavimo, masinio naikinimo ginklų neplatavimo, tradicinės ginkluotės eksporto, siekiant organizuoti pirmuosius susitikimus 2000 m./2000 m. pirmąjį pusmetį. Dialogu šiose grupėse bus siekiama pradėti Ukrainos ir ES bendradarbiavimą šiose srityse: masinio naikinimo ginklų, taip pat ir cheminių, šaulių ir lengvųjų ginklų, remiantis Bendraisiais veiksmais dėl šaulių ginklų (1999/34/BUSP), neplatavimo,
- apsvartant galimybę suintensyvinti ES ir Ukrainos dialogą, siekiant atsakomybės ir skaidrumo perduodant įprastinę ginkluotę, prirėkus pilnai naudojantis ES Elgesio kodeksu,
- išsiaiškinant glaudesnio bendradarbiavimo galimybes konfliktų prevencijai ir krizių valdymui, *inter alia*, per atitinkamas tarptautines organizacijas, tokias kaip Jungtinės Tautos ir ESBO, bei siekiant regiono konfliktų politinio sprendimo. Periodiniai Ukrainos ir ESBO darbo grupės Trejeto susitikimai padėtų to pasiekti. Vienas iš tikslų būtų kartu su Ukraina plėtoti bendros užsienio politikos iniciatyvas konfliktų prevencijos ir krizių valdymo srityje konkrečioms trečioms šalims ir regionams, ypač esantiems prie Ukrainos.

55. ES jau 2000 m. imsis konkrečių iniciatyvų stiprinant saugumą ir stabilumą Europoje:

- apsvartys galimybę palengvinti Ukrainos dalyvavimą, kai ES naudojami Vakarų Europos Sąjunga vykdyti misijoms pagal Peterbergo užduotis,
- apsvartys priemones, kaip padėti Ukrainai įvykdyti jos įsipareigojimus pagal Konvenciją dėl priešpėstinių minų naudojimo, kaupimo, gamybos ir perdavimo uždraudimo ir dėl jų sunaikinimo,
- apsvartys priemones inicijuoti ES ir Ukrainos bendradarbiavimą šaulių ginklų kontrabandos prevencijos srityje. Ši kontrabanda yra nestabilumo šaltinis Ukrainoje ir kitose regiono valstybėse. Išsiaiškinus ir išanalizavus situaciją ir regiono poreikius, ES galėtų parengti Bendruosius veiksmus šioje srityje, siekdama:
  - 1) sustiprinti policijos ir (arba) vietinių muitinės tarnybų kontrolės pajėgumus;
  - 2) spręsti šią konkrečią nusikalstamumo problemą mokymo kursuose;
  - 3) plėtoti ES ir Europolo valstybių narių keitimąsi informacija, siekiant pagerinti nusikalstamos veiklos, susijusios su šaulių ginklais, analizę.

### **Bendradarbiavimas aplinkosaugos, energetikos ir branduolinės saugos srityse**

56. Bendrija pasirengusi paremti specialios Darbo grupės, įkurtos padėti Ukrainos valdžios institucijoms reformuoti energetikos sektorių, pastangas.

57. Bendrijos parama G7 Veiksmų planui apima įnašą į trumpalaikius Černobylio saugos pagerinimus per Branduolinės saugos sąskaitą, tvarkingą Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko, iki elektrinės uždarymo, į uždarymo socialinių pasekmių sprendimą, prisidedant prie Prieglobsčio įgyvendinimo plano, dalyvavimą finansuojant pakaitinius pajėgumus, laikantis ankstesnių įsipareigojimų kompensuoti Ukrainos energijos nuostolius, jei visos reikalingos deramo kruopštumo procedūros gali būti sėkmingai užbaigtos, įskaitant suderintos pozicijos priėmimą dėl paskolos sąlygų, paskolos pavadinimo bei garantijos susitarimą, ir jei Ukraina laikosi savo įsipareigojimų įgyvendinti 1995 m. Tarpusavio susitarimo memorandumą.

58. ES sieks paremti Ukrainos pastangas sumažinti neigiamą situacijos aplinkos apsaugos srityje poveikį visuomenės sveikatai – būtent dėl geriamo vandens kokybės, vandens valymo, nuotėkų kaupimo ir šalinimo bei oro taršos. ES remia už aplinkos apsaugos paslaugas atsakingų komunalinių tarnybų institucinę reformą, kitus techninės paramos projektus ir investicijas į aplinkos apsaugą.

59. Kita „Aplinka Europai“ konferencija bus surengta 2002 m. rugsėjo mėn. Kijeve ir sudarys galimybes geriau paskleisti informaciją apie aplinkosauginius klausimus Ukrainoje. Valstybės narės ir Komisija apsvaistys galimybę pasiūlyti techninę paramą/pagalbą Aplinkos apsaugos ir branduolinės saugos ministerijai rengiant ir planuojant šią konferenciją.

### **Parama Ukrainai integruojantis į Europos ir pasaulio ekonomiką**

60. ES išlieka pasirengusi išlaikyti ir, prireikus, sustiprinti savo paramą Ukrainai siekiant atitikti narystės PPO reikalavimus. Specialus dėmesys bus skiriamas pašalinti kliūtims prekybai ir investicijoms Ukrainoje, pradedant nuo prekybos priemonių, nesuderinamų su PBS ir PPO, pašalinimu.

61. ES ištirs aplinkybes, kuriomis būtų galima, šalia narystės PPO, ateityje įsteigti ES–Ukrainos laisvosios prekybos zoną, kaip numatyta PBS 4 straipsnyje. Vykdoma Laisvosios prekybos zonos ekonominio pagrįstumo studija ženkliai prisidės prie padėties įvertinimo.

62. Komisija išanalizuos būdus pagilinti investicinį dialogą su Ukraina per PBS pakomitetį prekybai ir investicijoms ir pateiktą ataskaitą Tarybai iki 2000 m. birželio.

### **Bendradarbiavimas teisingumo ir vidaus reikalų srityje**

63. Atsižvelgiant į šiuo metu vykstantį ES plėtros procesą bei į tai, kad Ukraina yra svarbi tranzitinė valstybė, per kurios sieną vykdomi įvairūs nelegalūs veiksmai, ES ir Ukraina ypač suinteresuotos stiprinti bendradarbiavimą teisingumo ir vidaus reikalų srityje. ES siūlo koncentruoti pastangas, siekiant:

- įvertinti nelegalios imigracijos per Ukrainą mastą. Valstybės narės kartu su Komisija parengs šių problemų esamų sprendimo mechanizmų silpnųjų/stipriųjų pusių/galimybių/ir grėsmių (SWOT) analizę iki 2000 m. pabaigos; nustačius silpnąsias puses ES apsvaistys veiksmus joms pašalinti,
- pagerinti bendradarbiavimą dėl savo piliečių, asmenų be pilietybės ir trečiųjų šalių piliečių readmisijos, taip pat ir sudaryti readmisijos sutartį,
- paremti visišką Ženevos konvencijos įgyvendinimą, apimantį ir teisę kreiptis dėl prieglobsčio ir negražinimo principo laikymąsi,
- užmegzti nuolatinį valstybių narių ir Ukrainos teisminių institucijų dialogą civilinių ir baudžiamųjų bylų klausimais, taip pat ir paskatinti Ukrainą pasirašyti, ratifikuoti ir įgyvendinti pagrindines konvencijas, tokias kaip Jungtinių Tautų konvencija dėl tarptautinio organizuoto nusikalstamumo,

- siūlyti suteikti Ukrainai praktinę pagalbą įgyvendinant įstatymus dėl pinigų plovimo, iškart kai tik jie bus priimti,
- pradėti ES valstybių narių teisėsaugos institucijų, Europolo ir Ukrainos teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą.

64. Kijeve bus įkurtas neformalus tinklas, kurį sudarys ES valstybių narių ambasadų, Komisijos ir atitinkamų tarptautinių organizacijų atstovai, siekiant keistis teisingumo ir vidaus reikalų srities informacija ir ją analizuoti. Valstybių narių, Komisijos, taip pat ir jos ryšių pareigūnų Kijeve, bei kompetentingų Ukrainos institucijų dialogas per PBS sudarys galimybes išsamiau išnagrinėti Ukrainos reikalavimus šioje srityje. Tarybai bus pateikta ataskaita iki 2000 m. pabaigos.

### **Regioninis ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas su kaimyninėmis šalimis**

65. ES sieks skatinti regioninio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo iniciatyvų, apimančių Ukrainą ir jos kaimynines valstybes, vystymą ir stiprinimą:

- kryptingai naudojantis jau esamu tarpvalstybiniu bendradarbiavimu, regioninėmis ir tarpvalstybinėmis programomis. Šia prasme ypatingas dėmesys bus skiriamas sienos valdymo klausimams, taip pat ir Ukrainos sienos kirtimo punktų su Vengrija, Lenkija, Rumunija ir Slovakija techniniam modernizavimui,
- toliau įgyvendinant Tacis programas, skirtas pagerinti infrastruktūros tinklų, tokių kaip „Inogate“ and „Traceca“, plėtrą, kad pagerėtų ekonominis bendradarbiavimas regione.

### **Bendradarbiavimas kultūros, dvynių ir pasikeitimo programų srityse**

66. ES remis glaudesnių ryšių tarp Europos Sąjungos ir Ukrainos viešųjų institucijų, pilietinės visuomenės ir nevyriausybinų organizacijų stiprinimą:

- skatindama mokyklų, universitetų ir mokslinių tyrimų institutų švietimo ir mokslinio pasikeitimo programas, kartu pakankamą dėmesį skiriant Mokslo ir technologijų centrui Ukrainoje,
- skatindama nacionalinių, regioninių ir vietinių administracijų bei profesinių asociacijų, profesinių sąjungų, nevyriausybinų organizacijų ir spaudos dvynių programas.

Komisija ir valstybės narės koordinuos savo programas. Komisija išnagrinės galimybę tam tikslui panaudoti Bendrosios programos (Tacis, Tempus ir Demokratija). Dvišaliai valstybių narių instrumentai taip pat bus naudojami.

Parengus esamų instrumentų inventorizaciją (kurią atlieka Komisija, bendradarbiaudama su Tarybos Generaliniu sekretoriatu) bei po susipažinimo misijos į Ukrainą, Komisija iki 2000 m. birželio mėn. pateikia Tarybai ataskaitą, o po to pateikia pasiūlymus dėl atitinkamų veiksmų.

#### IV DALIS

##### **Trukmė**

67. Ši Bendroji strategija taikoma pradinį ketverių metų laikotarpį nuo jos paskelbimo dienos. Ją Europos Vadovų Taryba, remdamasi Tarybos rekomendacija, gali pratęsti, persvarstyti ir, prireikus, patikslinti.

##### **Paskelbimas**

68. Ši Bendroji strategija skelbiama Oficialiajame leidinyje.

Priimta Helsinkyje, 1999 m. gruodžio 11 d.

*Europos Vadovų Tarybos vardu*

*Pirmininkas*

P. LIPPONEN

---